

1. Inleiding

De Rekenkamercommissie (RKC) gaat enige jaren na publicatie van een onderzoek na wat er met de door de raad overgenomen aanbevelingen van de RKC is gebeurd. Dit doet ze in een 'vervolgonderzoek'. De RKC heeft een vervolgonderzoek gedaan naar het onderzoek *Brede scholen* uit 2015. De resultaten hiervan staan in deze notitie. Maar voordat we dat doen, belichten we kort wat brede scholen zijn en laten we zien wat de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek uit 2015 zijn.

Wat is een brede school?

Rond 1995 deden de eerste brede scholen in Nederland hun intrede¹. Deze scholen ontstonden in achterstandswijken in grote steden. In 2016 werd het aantal brede scholen in Nederland geschat op 3.000². Brede scholen onderscheiden zich van een traditionele school door een intensieve samenwerking tussen de school en andere organisaties in de wijk, zoals bijvoorbeeld kinderopvang en een kunst & cultuurcentrum. Ook worden bij deze scholen ouders meer betrokken en organiseren brede scholen buitenschoolse activiteiten. De achterliggende verwachting van dit concept is dat het geheel van onderwijs en sociale activiteiten bijdraagt aan betere onderwijsprestaties en een grotere onderwijsgelijkheid tussen kinderen met verschillende sociale achtergronden. Het bredescholenbeleid is lokaal beleid waar de rijksoverheid geen verantwoordelijkheid in heeft. Dit betekent dat de gemeente, vaak in samenwerking met scholen, zelf bepaalt hoe het beleid wordt ingevuld. De gemeente Haarlemmermeer telde in 2015 acht brede scholen.

Naast brede scholen bevinden zich anno 2019 in de gemeente Haarlemmermeer ook een community school en enkele Integrale Kindcentra (IKC's). Community schools en IKC's verwijzen net als brede scholen naar onderwijskundige concepten. Community schools zijn scholen met een soortgelijk karakter als brede scholen. Dergelijke scholen doen meer dan alleen onderwijs bieden door op verschillende manieren bij te dragen aan het welzijn van kinderen in de wijk. Hetzelfde geldt voor IKC's waarbinnen organisaties op het vlak van onderwijs, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal en/of welzijnsactiviteiten voor kinderen actief zijn. Inmiddels wordt de term 'brede school' als onderwijskundig concept nauwelijks nog gebruikt. Schoolbesturen en de gemeentelijke vastgoedafdeling spreken over 'multifunctionele accommodaties' (MFA's).

---

¹ De brede school in een veranderend tijdsgewricht; Uitkomsten landelijke effectmeting 2009-2013. Oberon, ITS en Sardes (2013).

² Nederlands Jeugdinstituut. Op 8 april geraadpleegd via <https://www.nji.nl/nl/Databank/Cijfers-over-Jeugd-en-Opvoeding/Overzicht-van-het-jeugdstelsel-Brede-school>.

Het onderzoek uit 2015

De centrale onderzoeksvraag in het onderzoek *Brede Scholen* luidde:

Hoe hebben de brede scholen zich in de periode 2009-2014 ontwikkeld gezien de eisen die de gemeente heeft gesteld, hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn kaderstellende en controlerende rol en hoe kan de raad, gezien de ontwikkelingen, zijn rol in de toekomst invulling geven?

In het rapport presenteerde de RKC drie aanbevelingen. In de raadsvergadering van 15 oktober 2015 heeft de raad twee daarvan overgenomen, de derde aanbeveling is geamendeerd³. Daarnaast is ook het beslispunt van de raad geamendeerd⁴. Hieronder presenteren we deze aanbevelingen en het beslispunt. Voor een uitgebreide beschrijving van de vraagstelling, resultaten, conclusies, aanbevelingen en bestuurlijke toezeggingen van het oorspronkelijke onderzoek uit 2015 verwijzen we naar de website van de RKC.

Tabel 1 – Aanbevelingen en beslispunt naar aanleiding van RKC-onderzoek Brede Scholen

	Oorspronkelijke formulering	Gewijzigde formulering
Aanbeveling 1	Expliciteer de maatschappelijke effecten voor brede scholen. a. Verzoek het college de belangen en doelstellingen van alle betrokken partijen in kaart te brengen. b. Ontwikkel deze visie niet alleen, maar betrek de lokale partijen hierbij. Laat de visie samenbindend en enthousiasmerend zijn.	<i>Ongewijzigd overgenomen</i>
Aanbeveling 2	Verzoek het college om bijvoorbeeld een logisch raamwerk op te stellen, waarin de relatie tussen doelen, activiteiten en beleidseffecten voor brede scholen gelegd wordt en vraag de gemeente hierover in de P&C cyclus te verantwoorden.	<i>Ongewijzigd overgenomen</i>
Geamendeerde aanbeveling	Zorg ervoor dat iemand in het netwerk verantwoordelijk is voor de vorming en inrichting van brede scholen.	Zorg dat de rol van de gemeente slechts faciliterend blijft en laat initiatieven vanuit de gebruikers zelf komen.
Geamendeerd beslispunt	Het college van B&W opdracht te geven aan de aanbevelingen van de RKC invulling te geven en de raad hierover binnen een jaar te informeren.	Het college van B&W opdracht te geven aan de aanbevelingen van de RKC invulling te geven, de raad hierover binnen een jaar te informeren en de aanbevelingen op te nemen in de uitwerking van de doorvertaling van de brede school naar community schools.

In deze rekenkamernotitie toetsen we in hoeverre het college uitvoering heeft gegeven aan de opdracht van de raad. De bevindingen in deze rekenkamernotitie zijn voor wederhoor op de feiten aan de ambtelijke organisatie voorgelegd. De conclusies komen voor rekening van de RKC.

3 Raadsbesluitenlijst 15 oktober 2015.

4 Zie pagina 3 van dit rapport.

Afbakening

Een vervolgonderzoek beperkt zich tot toetsen of de aanbevelingen uit eerder verricht onderzoek zijn opgevolgd. De focus van het RKC-onderzoek in 2015 was het bredescholenbeleid en de doorontwikkeling van dit beleid richting beleid gericht op community schools. De resultaten in deze notitie spitsen zich uitsluitend daarop toe en zeggen niets over de effectiviteit van het algehele onderwijsbeleid van de gemeente.

Leeswijzer

In de volgende paragraaf gaan we in op de bevindingen van dit vervolgonderzoek. We laten kort zien hoe het bredescholenbeleid van de gemeente Haarlemmermeer zich tussen 2009 en nu heeft ontwikkeld. Vervolgens presenteren we onze bevindingen over de opvolging van de aanbevelingen en het beslispunt uit het rekenkameronderzoek van 2015. Paragraaf 3 bevat de conclusies van de RKC op basis van dit vervolgonderzoek. In paragraaf 4 presenteren we nieuwe aanbevelingen naar aanleiding van dit vervolgonderzoek. We eindigen met een korte slotbeschouwing.

2. Bredescholenbeleid in Haarlemmermeer

In deze paragraaf wordt het bredescholenbeleid van 2009 tot nu toegelicht. We doen dat eerst voor de periode tot 2015, het jaar waarin het RKC-onderzoek werd uitgevoerd. Vervolgens gaan we in op de periode van 2015 tot nu.

Tussen 2009 en 2015, het jaar van het RKC-onderzoek

De invoering van het bredescholenconcept in Haarlemmermeer dateert van midden jaren negentig. Dit is in lijn met de landelijke trend van die tijd. In 2015 constateerde de RKC al dat het beleid van de gemeente met betrekking tot brede scholen in de loop van tijd sterk veranderde. In 2009, het jaar tot waar de RKC in 2015 terugkeek, stelde de gemeente zich ten doel om meer en betere brede scholen te ontwikkelen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de startnotitie die het college in 2009 met de gemeenteraad deelde.

In deze startnotitie staat dat de gemeente faciliteert, de regie voert en financiert. Vanaf 2011 nam de gemeente een meer terughoudende rol aan. In de nota actualisatie jeugdbeleid 2011-2014 staat dat: 'wij op termijn een afbouw voorstaan van de subsidie aan SBSH⁵ voor de inzet van coördinatoren. De jaren 2011, 2012 en 2013 kunnen worden benut om bestaande en nieuwe brede scholen (in totaal 8 à 10) goed te ontwikkelen richting een zichzelf organiserende structuur. Voor scholen die zich na deze periode aandienen, dient per school de afweging te worden gemaakt of via projectfinanciering gerichte ondersteuning kan worden verleend'. Het initiatief voor de ontwikkeling van brede scholen werd op deze manier dus meer bij de scholen zelf gelegd. Dit besluit is mede als gevolg van bezuinigingen genomen⁶.

In 2014 volgde een nieuw collegeprogramma⁷. In dit collegeprogramma staat dat de gemeente het bredescholenbeleid herformuleert in het streven naar zogenaamde community schools. Deze scholen bieden volgens het college naschoolse activiteiten op het gebied van sport en cultuur, het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen, het versterken van hun sociale competenties en het bevorderen van hun culturele en maatschappelijke participatie. Community schools leveren daarmee een bijdrage aan de leefbaarheid in de wijk of buurt en lijken dus sterk op brede scholen.

---

5 Stichting Brede scholen Haarlemmermeer.

6 Actualisatie Jeugdbeleid 2011-2014, Focus op Uitvoering, p. 8.

7 Collegeprogramma 2014-2018 HLMR: Krachtig Samen Werken.

De periode sinds het RKC-onderzoek

Na 2015 zijn brede scholen als onderwijskundig concept in het gemeentelijke beleid verder naar de achtergrond verdwenen. In 2016 herbevestigde de gemeente in een actualisatie van het jeugdbeleid dat het gedachtegoed achter brede scholen wordt voortgezet in het streven naar community schools⁸. Ook in dit document kiest de gemeente voor een terughoudende rol in plaats van een sturende en aanjagende. In 2017 stelde de gemeente in het integraal huisvestingsplan bijvoorbeeld dat het voor het slagen van een community school van belang is dat de initiatieven vanuit belanghebbende partners zelf ontstaan en dat zij de regie op het proces op zich nemen⁹. In de programmabegroting 2018-2021 worden brede scholen (en community schools) niet genoemd, en in de programmabegroting 2019-2022 alleen nog als onderdeel van de vastgoedportefeuille (in de vorm van MFA's). De gemeente wil geen onderwijskundig concept meer opleggen. Ze laat het aan de schoolbesturen zelf om met initiatieven (community schools, IKC's of andere initiatieven) te komen, die aansluiten op maatschappelijke behoeften. 'Veiligheid in en om de school' is hier een goed voorbeeld van¹⁰. De Lokaal Educatieve Agenda¹¹ geeft een overzicht van deze initiatieven. De koerswijziging van een expliciet streven naar community schools door de gemeente naar eigen initiatieven van schoolbesturen in de Lokaal Educatieve Agenda en de visie daar achter, is niet met de gemeenteraad besproken.

3. Opmvolging van aanbevelingen

Deze paragraaf laat zien of de aanbevelingen en het besispunt uit 2015 zijn opgevolgd. We sluiten de paragraaf af met een tabel waarin de bevindingen ten aanzien van de opvolging van de aanbevelingen zijn samengevat.

Opmvolging aanbeveling 1

Expliciteer de maatschappelijke effecten voor brede scholen.

- a. *Verzoek het college de belangen en doelstellingen van alle betrokken partijen in kaart te brengen.*
- b. *Ontwikkel deze visie niet alleen, maar betrek de lokale partijen hierbij. Laat de visie samenbindend en enthousiasmerend zijn.*

We stellen vast dat deze aanbeveling niet is opgevolgd. We constateren dat de gewenste maatschappelijke effecten van brede scholen niet zijn geëxpliciteerd en dat belangen en doelstellingen van de betrokken partijen niet in kaart zijn gebracht. Ook is er geen visie ontwikkeld. Dit hangt voor een groot deel samen met het feit dat brede scholen al in 2015 niet langer een zelfstandige ambitie van de gemeente vormden. Hoewel naar onze mening beknopt, is er wel aandacht voor de maatschappelijke doelen van community schools. Dit blijkt uit twee beleidsstukken. De eerste daarvan, de Nota Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016¹² introduceert community schools als volgt:

“Wij mogen ons gelukkig prijzen met actieve schoolbesturen die zich zeer bewust zijn van hun maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid, en dat deze verder reikt dan het leslokaal. Dit betitelen wij met de term 'community school': een school van en voor de samenleving. Dit krijgt gestalte in grofweg drie stromingen die hieronder verder worden toegelicht:

⁸ Nota van B&W Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016 (12 april 2016).

⁹ Raadsvoorstel 2017.0026699; Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0 (31 oktober 2017).

¹⁰ Andere voorbeelden zijn Deze Vuist op deze Vuist en Jongeren op Gezond Gewicht.

¹¹ De Lokale Educatieve Agenda is een uitwerking van de voormalige wet Onderwijsachterstandenbeleid. Deze wet is in 2010 overgegaan in de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE).

¹² Nota van B&W Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016 (12 april 2016). De verantwoordelijk beleidsambtenaar verwacht dat eind 2019 of begin 2020 een actualisatie van het jeugd- en onderwijsbeleid volgt.

1. de community school als actieve participant in de samenleving;
2. de community school met één doorlopende leerlijn en visie;
3. de community school als inzet bij gebiedsgericht werken.”

– Nota Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016, pagina 12

Onder de eerste stroming, de school als actieve participant, vallen voornamelijk de relatie met Jeugdhulp in het kader van de Wet passend onderwijs en de reeds bestaande samenwerkingen met gezondheidszorg, veiligheid, sport, cultuur en milieu. De tweede stroming, de school met één doorlopende leerlijn en visie, omvat het streven naar de ontwikkeling van Integrale Kindcentra. De derde stroming, de school als inzet bij gebiedsgericht werken, omvat een school die onderdeel uitmaakt van de wijk en relaties aangaat met de wijk.

Ook in het tweede stuk, het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting, komen de community schools terug¹³. Het plan omschrijft beknopt wat een community school inhoudt, en geeft in abstracte zin zicht op de maatschappelijke doelen:

“Binnen een community school gaat het om een partnerschap van verschillende organisaties met elkaar, die de cohesie in de gemeenschap/buurt versterken, waarbij de ontwikkelings- en onderwijskansen van de kinderen (mede) centraal staan.”

– Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0, pagina 36

Bij gerichte initiatieven, zoals Veiligheid in en om de school, wordt wel nagedacht over doelen, activiteiten en beleidseffecten. Deze doelen, activiteiten en beleidseffecten zijn veelal terug te vinden in beleidsstukken over deze thematische initiatieven. De beoordeling van de kwaliteit van deze stukken valt buiten de afbakening van dit vervolgonderzoek.

Opvolging aanbeveling 2

Verzoek het college om bijvoorbeeld een logisch raamwerk op te stellen, waarin de relatie tussen doelen, activiteiten en beleidseffecten voor brede scholen gelegd wordt en vraag de gemeente hierover in de P&C cyclus te verantwoorden.

Aanbeveling 2 is niet is opgevolgd. Deze constatering ligt in het verlengde van de bevindingen ten aanzien van de opvolging van de eerste aanbeveling. Brede scholen zijn immers uit beeld verdwenen als beleidsdoel. In de Nota Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016 en het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2017 wordt geen logisch raamwerk gepresenteerd. Logischerwijs volgt daaruit dat de P&C-producten geen verantwoording ten aanzien van een dergelijk raamwerk omvatten.

De gemeente geeft aan dat het opstellen van een logisch raamwerk achterwege is gelaten omdat het college het concept van brede scholen en community schools heeft verbreed tot een ‘school van en voor de samenleving’. Het is daarmee volgens de gemeente een dermate breed concept geworden, dat het opstellen van een logisch raamwerk niet meer past.

---

13 Raadsvoorstel 2017.0026699; Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0 (31 oktober 2017).

Opvolging aanbeveling 3 (geamendeerd)

Zorg dat de rol van de gemeente slechts faciliterend blijft en laat initiatieven vanuit de gebruikers zelf komen.

We concluderen dat deze aanbeveling is opgevolgd. In de uitwerking van het streven naar community schools in de actualisatie van het jeugd- en onderwijsbeleid¹⁴ verwoordt het college de rolverdeling tussen scholen en de gemeente als volgt:

“Scholen en hun partners bepalen zelf hoe en op welke wijze zij hun onderlinge samenwerking vormgeven en daarbij kijken of dit gevolgen moet hebben voor de wijze waarop dit wordt gehuisvest. Overigens sluit dit een actieve participatie door de gemeente geenszins uit, en op elk van de beschreven stromingen is daar ook daadwerkelijk sprake van.”

- Nota van B&W Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016, pagina 13

Wat actieve participatie inhoudt of hoe dit in de stromingen tot uitdrukking komt, wordt niet gespecificeerd. In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting¹⁵ lezen we dat de gemeente met betrekking tot huisvesting van community schools en Integrale Kindcentra geen concept oplegt, maar belanghebbende partners verbindt, ondersteunt of faciliteert:

“Voor het slagen van een community school of IKC is het van belang dat de initiatieven vanuit de belanghebbende partners ontstaan en dat zij de regie van het proces op zich nemen. Indien nodig verbindt, ondersteunt of faciliteert de gemeente, maar de gemeente legt niet van bovenaf een concept op waar een community school of IKC gevestigd gaat worden. Vanuit het gebiedsgericht werken kan er wellicht een voorkeur zijn voor een bepaalde buurt, maar dat is alleen succesvol als deze voorkeur wordt gedeeld door de belanghebbende partners.”

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0, pagina 40 en 41

De gemeente speelt geen initiërende rol meer als het gaat om de ontwikkeling van reguliere school naar brede school of community school. Zoals hierboven ook bleek, is het streven naar brede scholen geen doel op zich meer. De gemeente kiest in de samenwerking met scholen per thema of beleidsinitiatief een meer initiërende en uitvoerende of juist afstandelijke en faciliterende rol. Dit is onder andere afhankelijk van de ernst van de problematiek, het urgentiegevoel bij scholen, lokale politieke dynamiek, landelijke ontwikkelingen in wet- en regelgeving en gemeentelijke middelen.

Opvolging geamendeerd besispunt

Het college van B&W opdracht te geven aan de aanbevelingen van de RKC invulling te geven, de raad hierover binnen een jaar te informeren en de aanbevelingen op te nemen in de uitwerking van de doorvertaling van de brede school naar community schools.

Dit besispunt is deels opgevolgd. Het bredescholenbeleid is omgezet naar beleid voor community schools. Dit concept is vastgelegd in de nota actualisatie jeugdbeleid uit 2016. De RKC heeft hierin geen concrete uitwerking van de RKC-aanbevelingen aangetroffen.

---

14 Nota van B&W Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016 (12 april 2016).

15 Raadsvoorstel 2017.0026699; Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0 (31 oktober 2017).

Samenvatting opvolging aanbevelingen en beslispunt

Tabel 2 – Opvolging aanbevelingen en beslispunt

	Oorspronkelijke formulering	Gewijzigde formulering	Opvolging?
Aanbeveling 1	<p>Expliciteer de maatschappelijke effecten voor brede scholen.</p> <p>c. Verzoek het college de belangen en doelstellingen van alle betrokken partijen in kaart te brengen</p> <p>d. Ontwikkel deze visie niet alleen, maar betrek de lokale partijen hierbij. Laat de visie samenbindend en enthousiasmerend zijn.</p>	<i>Ongewijzigd overgenomen</i>	Nee, wel is er beknopt aandacht geweest voor de doelen van community schools.
Aanbeveling 2	Verzoek het college om bijvoorbeeld een logisch raamwerk op te stellen, waarin de relatie tussen doelen, activiteiten en beleidseffecten voor brede scholen gelegd wordt en vraag de gemeente hierover in de P&C cyclus te verantwoorden.	<i>Ongewijzigd overgenomen</i>	Nee, het huidige alternatief voor bredescholenbeleid is, volgens de gemeente, dermate breed dat één raamwerk niet past.
Geamendeerde aanbeveling	Zorg ervoor dat iemand in het netwerk verantwoordelijk is voor de vorming en inrichting van brede scholen	Zorg dat de rol van de gemeente slechts faciliterend blijft en laat initiatieven vanuit de gebruikers zelf komen	Ja, de gemeente neemt ten aanzien van brede scholen een faciliterende houding aan.
Geamendeerd beslispunt	Het college van B&W opdracht te geven aan de aanbevelingen van de RKC invulling te geven en de raad hierover binnen een jaar te informeren.	Het college van B&W opdracht te geven aan de aanbevelingen van de RKC invulling te geven, de raad hierover binnen een jaar te informeren en de aanbevelingen op te nemen in de uitwerking van de doorvertaling van de brede school naar community schools.	Deels, van de drie aanbevelingen is de geamendeerde aanbeveling overgenomen. Het bredescholenbeleid is daarnaast omgezet naar beleid voor community schools, maar de aanbevelingen van de RKC zijn niet duidelijk terug te vinden.

4. Conclusies

Op basis van deze bevindingen komen we tot de volgende conclusies:

1. *De aanbevelingen en het beslispunt uit het RKC-onderzoek uit 2015 zijn grotendeels niet opgevolgd.*

De eerste twee aanbevelingen, over het expliciteren van maatschappelijke effecten en het opstellen van een logisch raamwerk ten aanzien van brede scholen, zijn niet opgevolgd. De gewenste effecten van brede scholen zijn niet expliciet gemaakt en er is geen raamwerk of beleidstheorie die de relatie tussen doelen, activiteiten en beleidseffecten beschrijft. De voornaamste reden hiervoor is dat bredescholenbeleid geen eigenstandig beleid (meer) is. De geamendeerde aanbeveling die adviseert om de rol van de gemeente faciliterend te houden, is wel opgevolgd. Het geamendeerde beslispunt om 'aan de aanbevelingen van de RKC invulling te geven en de raad hierover binnen en jaar te informeren en de aanbevelingen op te nemen in de uitwerking van de doorvertaling van de brede school naar community schools' is deels opgevolgd. In de uitwerking wordt niet duidelijk verwezen naar de aanbevelingen van de RKC. Hierdoor is het niet goed mogelijk aan te geven of deze zijn opgevolgd.

2. *De gemeenteraad is niet duidelijk geïnformeerd over het loslaten van het bredescholenbeleid en het nieuwe beleid voor (eerst) community schools en (later) gerichte initiatieven.*

Hoewel de gemeenteraad op verschillende momenten is geïnformeerd over brede scholen en community schools, stellen we vast dat de informatie, zoals over de gewenste maatschappelijke effecten, niet altijd helder was. Het taalgebruik in beleidsstukken is regelmatig wollig. De vertaling van brede scholen naar community schools is in abstracte taal beschreven en we constateren dat er onvoldoende aandacht is geweest voor een heldere beleidstheorie inclusief concrete en meetbare maatschappelijke effecten. Dit geldt ook voor de beleidsaanpassing van community schools naar gerichte initiatieven. Hoewel we zien dat de Lokaal Educatieve Agenda doelstellingen en acties omvat, is onduidelijk wat de overwegingen waren achter het loslaten van het streven naar community schools en de keuze voor beleid via gerichte initiatieven. De RKC vindt dat de raad onvoldoende is meegenomen in de argumenten en gevolgen van de gekozen koerswijzigingen, met name in de stap van community schools naar gerichte initiatieven. Ook is de raad onvoldoende in positie gebracht om richtinggevende keuzes te maken.

5. Aanbevelingen

Naar aanleiding van de conclusies van dit onderzoek formuleren we de volgende twee aanbevelingen aan de raad:

1. *Roep het college op om de gemeenteraad bij voorgenomen koerswijzigingen van onderwijsbeleid duidelijk te informeren over in elk geval:*
  - a. *De aanleiding*
  - b. *De context (inclusief het oude beleid en relevante trends zoals wetgeving)*
  - c. *Het voorgestelde nieuwe beleid*
  - d. *De argumenten (voor en tegen) en gevolgen van het nieuwe beleid*
  - e. *De beslisruimte van de gemeenteraad*

2. *Vraag het college om in heldere taal concreet te maken:*
- a. *wat de visie van de gemeente is op de rol van scholen bij het oplossen van maatschappelijke problemen*
  - b. *welke beleidsinitiatieven de gemeente op dit moment uitvoert waarbij scholen een rol spelen bij het oplossen van maatschappelijke problemen buiten het onderwijs*
  - c. *wat de gewenste maatschappelijke effecten van deze beleidsinitiatieven zijn*
  - d. *hoe de gemeente deze effecten van beleid meet en volgt*
  - e. *welke uitgangspunten en randvoorwaarden het college hanteert bij dit beleid*
  - f. *welke verantwoordelijkheden en taken de gemeente heeft om bij te dragen aan deze maatschappelijke effecten, en*
  - g. *hoe en wanneer de raad kan beoordelen of en hoe de gemeente presteert bij het uitoefenen van deze verantwoordelijkheden en taken.*

Bronnen

- Collegeprogramma 2014-2018 HLMR: Krachtig Samen Werken.
- Convenant Veiligheid in en om de school, gemeente Haarlemmermeer 2015
- Meer voor elkaar, werkprogramma deze vuist op deze vuist 2014-2015
- Nota van B&W 2011.0016779: Actualisatie Jeugdbeleid 2011-2014, Focus op Uitvoering (31 mei 2011).
- Nota van B&W 2016.0016053: Actualisatie Jeugd- en Onderwijsbeleid 2016 (12 april 2016).
- Nota van B&W 2016.0000968: Convenant Lokaal Educatieve Agenda (LEA) (12 januari 2016)
- Raadsbesluitenlijst 1488015 (15 oktober 2015)
- Raadsvoorstel 2017.0026699: Integraal Huisvestingsplan Onderwijshuisvesting 2.0 (31 oktober 2017).
- Verslag Raadsdebat Rekenkamercommissie Rapport inzake brede scholen (1 oktober 2015)

gemeente
Haarlemmermeer

Aan de Rekenkamercommissie van Haarlemmermeer
t.a.v. De heer D. Bartelink
Postbus 250
2130AG HOOFDORP

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Faxnummer 023 563 95 50

Cluster Samenleving, Sport en Cultuur
Contactpersoon mevrouw S.M. Rienks
Telefoon 0900 1852
Uw brief Rekenkamercommissie Onderzoek
Ons kenmerk X.2019.12811
Bijlage(n) Geen
Onderwerp Bestuurlijke reactie vervolgonderzoek Brede scholen

Verzenddatum

- 1 OKT. 2019

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Allereerst danken wij u voor uw vervolgonderzoek Brede scholen in navolging van uw onderzoek Brede scholen uit 2015. Wij waarderen het dat u terugkijkt en toetst op welke wijze de aanbevelingen van toen door ons verder zijn uitgewerkt. U heeft ons gevraagd om bestuurlijk wederhoor. Met deze brief geven wij graag onze reactie en zullen wij ingaan op uw aanbevelingen.

Het Brede scholen concept dateert van midden jaren 90 en was destijds populair in heel Nederland, zo ook in Haarlemmermeer. Brede scholen kenmerkten zich door een intensieve samenwerking met andere organisaties in de wijk, zoals bijvoorbeeld kinderopvang, sport- en/of cultuur. Met als uitgangspunt dat het geheel van onderwijs en sociale activiteiten tot betere onderwijsprestaties leidt en een grotere onderwijskansengelijkheid. Het lokale beleid met betrekking tot Brede scholen is in de loop van de tijd veranderd, zo ook de naamgeving. Maar het streven naar soortgelijke concepten is nog steeds actueel. Anno 2019 bevinden zich in Haarlemmermeer een communityschool en enkele Integrale kindcentra's (IKC's). Dit zijn scholen met soortgelijke onderwijskundige concepten. Een duidelijke omwenteling is te constateren in de regio. Het is niet langer de gemeente die faciliteert, regisseert en financiert. Nu ligt het initiatief voor ontwikkeling van onderwijskundige concepten bij de schoolbesturen en de overige partners zoals kinderopvang-, cultuur-, sport- en/of zorginstellingen.

Met de invoering van de eerste Lokaal Educatieve Agenda (LEA) in 2016 hebben we een besturenoverleg gecreëerd waarin alle schoolbesturen en kinderopvanginstellingen die betrekking hebben op de ontwikkeling en het onderwijs van kinderen en jongeren van 0 tot en met 23 jaar participeren, samen met de gemeente.

Wij omarmen uw aanbevelingen en deze sterken ons in de opgave die wij uitvoeren. In 2020 wordt de evaluatie van de Lokaal Educatieve Agenda 2016-2020 en de nieuwe Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024 gedeeld met de raad (aanbeveling 1). Aanbeveling 2 met betrekking tot het oplossen van maatschappelijke problemen en de specifieke rollen van schoolbesturen, kinderopvanginstellingen en gemeente hierin, zal worden besproken in het LEA-besturenoverleg. Gezamenlijk gedragen onderwijsbeleid en onderwijskundige ambities kunnen, vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid, worden opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda 2020-2024. Dit verschaft ons college en uw gemeenteraad meer duidelijkheid qua concrete uitvoering, beoogde effecten, monitoring en evaluatie.

Voor de volledigheid vragen wij nog aandacht voor de wettelijk omschreven taken die een gemeente heeft op het gebied van onderwijs. Deze hebben betrekking op onderwijshuisvesting (zorgplicht), passend onderwijs (instemming met de ondersteuningsplannen), gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) en veiligheid (Veiligheid In en Om de School). Over de inhoud van het onderwijs heeft de gemeente geen zeggenschap. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de schoolbesturen. Bij de invoering van nieuwe onderwijskundige concepten zijn de schoolbesturen leidend, aangezien zij verantwoordelijk zijn voor de uitvoering in de praktijk. De gemeente kan een ondersteunende en stimulerende rol spelen daar waar de beoogde opbrengsten het gemeentelijk onderwijs- en jeugdbeleid versterken.

Wij verwachten u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

drs. Carel Brugman

de burgemeester,

Marianne Schuurmans-Wijdeven